



# ENGAGEMENT

*Een onderzoek naar de mate waarin studenten zich  
betrokken voelen bij de HvA*

# INHOUDSOPGAVE

<b>1. Inleiding.....</b>	<b>6</b>
A. Aanleiding .....	6
B. Doel van het onderzoek .....	7
C. Hoofvraag.....	7
D. Structuur van het onderzoek.....	7
<b>2. Methoden van onderzoek.....</b>	<b>9</b>
A. Beschrijving van dataverzameling en analyse .....	9
B. Onderzoekspopulatie.....	10
C. Afbakening van concepten en begrippen.....	11
<b>3. Betrokkenheid bij de opleiding .....</b>	<b>12</b>
A. De mate van betrokkenheid bij de opleiding .....	12
B. Factoren die van invloed zijn op opleidingsbetrokkenheid.....	16
C. Suggesties voor advies.....	14
D. Deelconclusie.....	21
<b>4. Betrokkenheid bij de HvA.....</b>	<b>22</b>
A. De mate van HvA betrokkenheid.....	22
B. Factoren die van invloed zijn op HvA betrokkenheid.....	24
C. Suggesties voor advies.....	25
D. Deelconclusie.....	28
<b>5. Conclusie en advies.....</b>	<b>30</b>
A. Conclusie.....	30
B. Advies .....	31
<b>6. Bestuursaanbeveling.....</b>	<b>33</b>
<b>7. Literatuurlijst.....</b>	<b>35</b>

## ASVA ONDERZOEKBUREAU

De ASVA studentenunie heeft de rol van belangenbehartiger. Om belangen te kunnen behartigen, is het noodzakelijk om te weten wat er speelt. Omdat informatie over thema's die relevant zijn voor studenten soms niet beschikbaar is, doet ASVA zelf onderzoek. Het ASVA Onderzoeksbureau opereert onafhankelijk van ASVA, maar dient in wezen dezelfde belangen. Met onze onderzoeken leveren we een waardevolle bijdrage aan de kennis in en over de studentenwereld, waarbij de focus ligt op het perspectief van de student. Inmiddels vormen deze onderzoeken een betrouwbare bron van informatie voor de UvA, de HvA, de gemeente Amsterdam, en de pers.

Het ASVA Onderzoeksbureau bestond ten tijde van het onderzoek uit Iris van der Doelen en Lianne Wichgers, met ondersteuning vanuit het ASVA-bestuur door Abigail Tjhay (penningmeester 2015-2016).

## VOORWOORD

De ASVA studentenunie vertegenwoordigt alle studenten in Amsterdam. Hiervan studeren er bijna 50.000 aan de Hogeschool van Amsterdam (HvA), een enorm aandeel van de totale studentenpopulatie. Het ASVA Onderzoeksbureau heeft daarom besloten om onderzoek te doen naar een vraagstuk dat specifiek interessant is voor de HvA. Het onderzoek brengt in kaart in welke mate studenten zich betrokken voelen bij de HvA, in hoeverre zij deze betrokkenheid belangrijk achten, en welke factoren van invloed zijn op de mate van betrokkenheid.

Graag wil ik mijn collega Lianne Wichgers van het ASVA Onderzoeksbureau bedanken voor de goede samenwerking en haar hulp. Daarnaast gaat onze dank vanzelfsprekend ook uit naar de rest van de collega's binnen de ASVA studentenunie die hebben meegeholpen aan de uiteindelijke totstandkoming van dit onderzoek, waaronder Abigail Tjhay. Verder was dit onderzoek natuurlijk niet mogelijk geweest zonder de 747 HvA-studenten die bereid waren om onze enquête in te vullen. Ook naar hen gaat veel dank uit.

In het bijzonder danken wij nog Youri Weesie, Isa van der Wielen en Robert Boemen van de onderzoekscommissie, voor hun scherpe blik en analyse. Namens het ASVA Onderzoeksbureau wens ik u veel plezier bij het lezen van dit verslag.

**Iris van der Doelen**

Coördinator ASVA Onderzoeksbureau

24 januari 2016

# 1. INLEIDING

## A. Aanleiding

Op verschillende vlakken is te zien dat de betrokkenheid van studenten, ook wel *student engagement* genoemd, belangrijk wordt geacht door de HvA en door studenten zelf. Zo zijn er in de afgelopen jaren veel nieuwe studieverenigingen ontstaan (Strikkers, 2016). Daarnaast staat de HvA Onderwijsconferentie op 7 april 2016 in het teken van studentenbetrokkenheid, waar er door middel van voorbeelden uit de praktijk aandacht aan dit onderwerp wordt gegeven.

Hoewel er steeds meer aandacht is voor het onderwerp, is er nog veel potentieel om de mate van betrokkenheid van HvA-studenten verder te ontwikkelen. Door meer inzicht te verschaffen in de betrokkenheid van studenten kan er beter ingespeeld worden op de ontwikkeling hiervan. In het onderzoek wordt niet alleen naar de huidige mate van betrokkenheid gekeken, maar ook naar de factoren die hierop van invloed zijn, en naar de manieren waarop de HvA aan deze betrokkenheid zou kunnen bijdragen.

De ontwikkeling van studentenbetrokkenheid is om verschillende redenen van belang. De betrokkenheid van studenten, student engagement, wordt universeel gezien als een van de betere voorspellers voor een goede persoonlijke en academische ontwikkeling. Het draagt niet alleen bij aan een plezieriger studentenleven, maar ook aan het verbeteren van de vaardigheden en de instelling die essentieel is om na het studeren een productief en tevreden leven te leiden (Carini et al, 2006). Betrokkenheid van studenten is niet alleen van belang voor de ontwikkeling van studenten, maar kan zelfs invloed hebben op de studieresultaten van studenten. Studenten die zich niet thuis voelen bij hun instelling presteren minder goed en stoppen vaker voortijdig met hun opleiding (Wolff, 2013). De betrokkenheid van studenten heeft dus invloed op vele aspecten, zoals de beleving van de instelling (in dit geval de HvA), hun persoonlijke leven en hun academische prestaties.

Dit onderzoek is voornamelijk gericht op de sociale binding die de student voelt met zowel de specifieke opleiding die de student volgt als met de HvA. Er zijn verschillende soorten van betrokkenheid of binding te onderscheiden. In dit onderzoek gaat het specifiek om wat affectieve binding genoemd wordt. Affectieve binding refereert aan de emotionele binding die studenten voelen met de HvA (Meyer & Allen, 1997). Daarnaast is er nog een onderscheid te maken tussen de begrippen sociale integratie en sociale binding. Bij sociale integratie gaat het om het opgenomen zijn en actief participeren in een gemeenschap. Bij sociale binding gaat het om de betrokkenheid die

voortvloeit uit de integratie. Volgens Prins (1997) leidt sociale integratie tot sociale binding met de opleiding en daardoor ook tot een hogere studievoortgang en minder studie-uitval.

## B. Doel van het onderzoek

Het voornaamste doel van het onderzoek is inzicht verkrijgen in de mate waarin studenten zich betrokken voelen bij de HvA, hoe belangrijk studenten het vinden om zich betrokken te voelen en welke factoren hierop van invloed zijn. Op basis van het onderzoek en input van de studenten wordt een advies gegeven aan de HvA over hoe er beter kan worden ingespeeld op het verbeteren van de betrokkenheid van studenten.

## C. Hoofdvraag en deelvragen

Het verhogen van de mate waarin studenten zich betrokken voelen draagt bij aan een betere beleving van de HvA, maar draagt ook bij aan de participatie van studenten binnen de HvA. Daarom luidt de hoofdvraag van dit onderzoek als volgt:

*Welke factoren beïnvloeden de mate waarin studenten zich betrokken voelen?*

De hoofdvraag kan worden ingedeeld in twee deelvragen. De eerste deelvraag gaat specifiek in op de mate waarin studenten zich betrokken voelen bij de opleiding die de student volgt aan de HvA en de factoren die hierop van invloed zijn.

*In welke mate voelen HvA-studenten zich betrokken bij hun opleiding en welke factoren zijn hierop van invloed?*

De tweede deelvraag gaat in op de mate waarin studenten zich betrokken voelen bij de HvA.

*In welke mate voelen HvA-studenten zich betrokken bij de HvA en welke factoren zijn hierop van invloed?*

Met deze twee deelvragen wordt dus ingegaan op de twee verschillende niveaus waarop studenten zich betrokken kunnen voelen: de specifieke opleiding en de HvA als instelling. Hoewel de opleidingen bij de HvA zijn geclusterd in faculteiten is naar aanleiding van de focusgroepen die voorafgaand aan de enquête zijn gehouden gekozen om de faculteiten niet apart te analyseren.

## D. Structuur van het verslag

In hoofdstuk drie worden de onderzoeksmethoden uiteengezet, waarbij de dataverzameling, de analyse en de onderzoekspopulatie aan bod komen. In hoofdstuk vier wordt ingegaan op het eerste deel van de resultaten, de resultaten die betrekking hebben op de betrokkenheid van studenten bij de opleiding. Eerst wordt de mate van betrokkenheid besproken, vervolgens het belang van deze betrokkenheid, de factoren die hierbij een rol spelen, en de suggesties van studenten voor het verbeteren van de betrokkenheid bij de opleiding. In het vijfde hoofdstuk wordt ingegaan op het tweede deel van de resultaten, de resultaten die betrekking hebben op de betrokkenheid van studenten bij de HvA. Wederom wordt hierbij de mate van betrokkenheid, het belang van de betrokkenheid, de factoren die een rol spelen, en de suggesties voor verbetering besproken. Vervolgens worden er in hoofdstuk zes een conclusie van het gehele onderzoek en een bijpassend advies geformuleerd. Op basis hiervan geeft het bestuur van de ASVA studentenunie in hoofdstuk zeven een aanbeveling.

## 2. METHODE VAN ONDERZOEK

### A. Beschrijving van dataverzameling en analyse

De onderzoeksvragen worden beantwoord vanuit het perspectief van de student, waarbij gebruik is gemaakt van zowel kwalitatieve als kwantitatieve onderzoeksmethoden. Omdat tot dusver nog weinig onderzoek is uitgevoerd naar de binding van Hbo-studenten in Nederland, is het onderzoek oriënterend van aard.

Er is begonnen met een oriëntatie door middel van vier focusgroepen met HvA-studenten, waarbij er van te voren enkele thema's werden vastgesteld om te bespreken. In de focusgroepen is besproken in welke mate studenten zich betrokken voelen bij de opleiding, de faculteit en de HvA, alsmede welke factoren hier van invloed op zijn. Tijdens de focusgroepen is er relatief weinig sturing geweest vanuit de gespreksleider en werden, mits relevant voor het onderzoek, ook onderwerpen besproken die afweken van de vooraf vastgestelde onderwerpen. De gespreksleider heeft zoveel mogelijk geprobeerd een omgeving te stimuleren waarin geen sprake was van goede en slechte antwoorden. De focusgroepen zijn opgenomen, getranscribeerd en handmatig geanalyseerd.

Naar aanleiding van de analyse van de focusgroepen is ervoor gekozen om het vraagstuk kwantitatief te benaderen, door middel van een enquête. Op basis van de focusgroepen zijn de vragen voor deze enquête opgesteld (zie Bijlage 1: Enquête). Daarnaast is er gekozen voor een tweedeling van betrokkenheid bij de opleiding en betrokkenheid bij de HvA, omdat uit de focusgroepen naar voren kwam dat er een groot onderscheid lijkt te zijn tussen de mate waarin studenten zich betrokken voelen bij de HvA en bij hun opleiding. Tevens lijken er tussen opleidingen grote verschillen te zijn in de mate van betrokkenheid en kunnen opleidingsspecifieke vragen hier meer licht op schijnen. Zoals eerder werd genoemd, is er bewust voor gekozen om niet te kijken naar betrokkenheid bij de faculteit. Uit de focusgroepen bleek dat veel studenten (voornamelijk degenen die niet actief participeren in studieverenigingen en de medezeggenschapsraad) niet goed weten wat een faculteit inhoudt en zich daar ook niet meer of minder betrokken bij voelen. Hoewel het wel degelijk van belang kan zijn om de betrokkenheid met en kennis van de verschillende faculteiten te vergroten, is er in dit onderzoek bewust voor gekozen om dit niet te analyseren.

<sup>1</sup> Er is helaas geen informatie beschikbaar over de gehele populatie van commissieleden.

De enquête is actief verspreid door ASVA (door middel van de Facebook-pagina, de website en een e-mail naar studieverenigingen van de HvA), de afdeling Communicatie van de HvA (via Blackboard, Twitter en Facebook), de medezeggenschapsraad van de HvA en enkele facebookgroepen van verschillende opleidingen en HvA-gebouwen. De enquête is uiteindelijk ingevuld door 747 HvA-studenten. Als stimulans voor het volledig invullen van de enquête werd er door ASVA een fiets verloot onder de studenten.

Met behulp van het statistische programma SPSS is er een analyse uitgevoerd van de kwantitatieve gegevens die zijn verkregen uit de enquête. De focusgroepen zijn na zorgvuldig transcriberen handmatig gecodeerd en geanalyseerd. Ook de kwalitatieve data afkomstig uit de enquête (de antwoorden op de open vragen) zijn op een dergelijke manier geanalyseerd.

## B. Onderzoekspopulatie

Er zijn vier focusgroepen uitgevoerd met in totaal zeventien studenten. De studenten varieerden in leeftijd, geslacht en opleiding. Hierbij is er bewust gezocht naar een mix van studenten die actief participeren binnen de HvA (bestuursleden van studievereniging en leden medezeggenschapsraad) en studenten die niet actief participeren. Zo is er getracht een zo breed mogelijke afzet van participanten te verkrijgen om een zo volledig mogelijk beeld te creëren. De data verkregen vanuit de focusgroepen is voornamelijk gebruikt als oriëntatiemiddel voor de opzet van de enquête en een enkele keer als aanvulling van de enquête.

De enquête is breed verspreid en heeft een groot gedeelte van de doelgroep bereikt. Uiteindelijk zijn er 747 respondenten die de enquête volledig hebben ingevuld (onvolledige enquêtes zijn achterwege gelaten). Door middel van een controle aan de hand van e-mailadressen is getracht unieke respondenten te bewerkstelligen. Opmerkelijk is dat er meer vrouwen dan mannen de enquête hebben ingevuld (71,1% versus 28,9%).

Vrijwel alle respondenten studeren voltijd aan de HvA (90,8%) en maar een klein gedeelte studeert dual, deeltijd of op een andere manier aan de HvA. De gemiddelde leeftijd van de respondenten is 22 jaar.<sup>1</sup> De respondenten zijn verdeeld over ongeveer 80 opleidingen, waarbij de opleidingen Ergotherapie (5,6%), Fysiotherapie (6,8%), Verpleegkunde (8,2%), Sociaal Juridische Dienstverlening (5,8%) en Toegepaste Psychologie (5,9%) een hoger percentage dan 5% van de totale respondenten bedragen.<sup>2</sup> Helaas zijn er voor enkele opleidingen ook geen respondenten.<sup>3</sup>

## C. Afbakening van concepten en begrippen

De affectieve binding of betrokkenheid wordt in dit onderzoek geïnterpreteerd als een band voelen met de opleiding of met de HvA, en dat de student zich op zijn plaats voelt. Deze brede definitie van betrokkenheid is ook in de enquête opgenomen. Studenten kunnen actief betrokken zijn en zich betrokken voelen door lid te zijn van een studievereniging of deel te nemen in de medezeggenschapsraad, maar kunnen zich ook betrokken voelen door middel van alleen hun studie.

<sup>1</sup> Er zijn geen cijfers beschikbaar ter vergelijking. Naar schatting komt de onderzoekspopulatie grotendeels overeen met de studentenpopulatie van de HvA.

<sup>2</sup> Ook hierbij zijn er geen precieze cijfers ter vergelijking beschikbaar. De respondenten zijn echter afkomstig uit ongeveer tachtig verschillende opleidingen, wat de representativiteit van de resultaten verhoogt.

<sup>3</sup> Het gaat hierbij om de volgende opleidingen: Fiscaal Recht, Leraar Bedrijfskunde, Leraar Techniek, Legal Management, Structural Engineering, Urban Management, Onderwijsondersteuner Gezondheidszorg en Welzijn, Onderwijsondersteuner Horeca en Voeding, Onderwijsondersteuner Techniek en de Universitaire Pabo van Amsterdam.

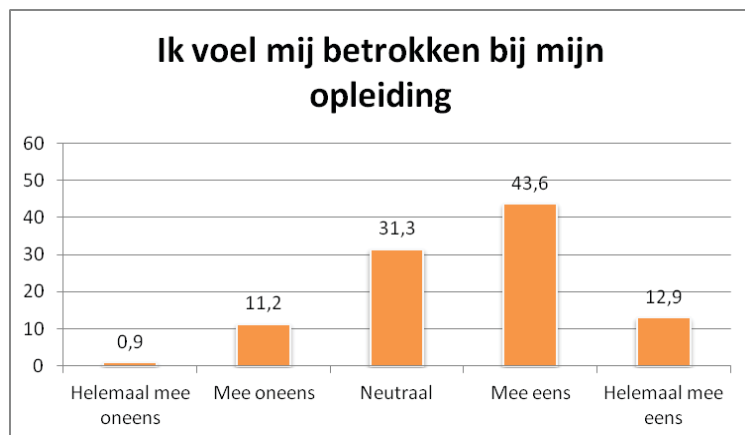
## 3. BETROKKENHEID BIJ DE OPLEIDING

### A. De mate van betrokkenheid bij de opleiding

Wanneer er in de focusgroepen werd gesproken over de mate waarin studenten zich betrokken voelden bij hun opleiding was er vaak geen eenduidige conclusie te trekken. De mate van betrokken lijkt sterk te variëren, evenals het belang dat studenten daaraan hechten. Zo zag de ene student studeren als iets wat je moet doen, maar was de HvA niet haar favoriete plek om te zijn. Dit terwijl een andere student het wel belangrijk vond om zich verbonden te voelen, zodat studenten met plezier naar de lessen gaan en goed kunnen opschieten met hun klasgenoten. Een andere respondent voelde zich enorm sterk betrokken bij zijn opleiding. Hij spendeerde niet alleen veel tijd aan zijn projecten op de HvA, maar ging ook graag naar activiteiten van de studievereniging.

#### i. Betrokkenheid bij de opleiding

In de enquête die naar aanleiding van de focusgroepen is gehouden werden de studenten twee stellingen voorgelegd, waarbij op een vijfpunts Likertschaal kon worden aangegeven in hoeverre de student het eens of oneens was met de stelling. Figuur 1 laat zien dat een kleine meerderheid (56,6%) het (helemaal) eens is met de eerste stelling 'Ik voel mij betrokken bij mijn studie'. Ongeveer één op de drie studenten staat neutraal tegenover deze stelling en een minderheid voelt zich dus niet betrokken bij hun opleiding.



Figuur 1. Betrokkenheid bij opleiding

Aan de hand van de antwoorden op bovenstaande vraag zijn de respondenten verdeeld in studenten die zich niet betrokken voelen, studenten die geen sterke positieve of negatieve gevoelens van betrokkenheid ervaren, en studenten die zich wel betrokken voelen. Aan ieder van deze groepen is vervolgens de open vraag gesteld welke factoren er van invloed zijn op hun gevoel van betrokkenheid bij de opleiding.

Studenten die zich niet betrokken voelen bij hun opleiding geven aan dat er vanuit de opleiding een tekort aan interesse naar de studenten is en er onvoldoende activiteiten voor de studenten worden georganiseerd. De respondenten ervaren een afstand tussen de student en de opleiding, waarbij er niet genoeg focus is op wat de student wil. Er wordt niet geluisterd bij de evaluatiemomenten en enkele studenten ervaren dat er te weinig evaluatiemomenten zijn. Wanneer er wel wordt geëvalueerd, hebben veel studenten het idee dat er niets wordt gedaan met de gegeven feedback.

'Ik heb soms het idee dat niemand weet wie ik ben, en dat er weinig communicatie tussen school en student is.'

Er worden daarnaast weinig leuke activiteiten voor studenten georganiseerd, of studenten zijn daar niet van op de hoogte.

'Ik studeer sinds dit jaar, we hebben bijvoorbeeld helemaal niet de gelegenheid gekregen om ons voor te stellen aan elkaar vanuit de opleiding. Je betrokken voelen bij mensen die je helemaal niet kent is best lastig.'

Studenten die geen sterke positieve of negatieve gevoelens van betrokkenheid ervaren, geven veelal dezelfde punten aan als studenten die zich niet betrokken voelen bij de opleiding. Zij hebben ook het idee dat er niet serieus genoeg wordt geluisterd naar studenten en ervaren een tekort aan begeleiding.

'Ik voel mij betrokken op het moment dat er echt input wordt gevraagd en er ook iets mee gedaan wordt. Nu is er een paar keer in het jaar een klankbordgesprek, maar ik heb niet het gevoel dat hier vervolgens iets mee wordt gedaan. We worden als student wel gehoord, maar ik zie hier zelf weinig van terug.'

Veel studenten geven dan ook aan dat de docenten van invloed zijn op de mate waarin zij zich betrokken voelen, evenals de medestudenten.

'Op dit moment loop ik stage en aangezien er geen terugkomactiviteiten meer zijn, kom ik zelden op school. Laatste keer is al een half jaar geleden. Hierdoor spreek ik geen docenten of schoolgenoten meer en voel ik mij niet erg betrokken.'

Studenten die zich wel betrokken voelen bij de opleiding geven uiteenlopende factoren die invloed hebben op hun mate van betrokkenheid. Hierbij wordt genoemd dat een interesse in de opleiding al zorgt voor een bepaald gevoel van betrokkenheid. Daarnaast geven veel studenten aan dat nauw contact met docenten en medestudenten de mate van betrokkenheid verhoogt. Een groot aantal studenten geeft aan op een bepaalde manier actief te zijn: voorbeelden hiervan zijn klassenvertegenwoordiger worden, mee gaan met bedrijfsbezoeken, of deelnemen aan intensieve projecten. Daarnaast wordt uit een analyse van de onderzoeksresultaten duidelijk dat studenten die actief betrokken zijn bij de studievereniging of medezeggenschap zich ook veel vaker betrokken voelen bij zowel de opleiding ( $r = .190^*$ ,  $p = 0.000$ ) als bij de HvA ( $r = .158^*$ ,  $p = 0.000^*$ ).<sup>4</sup>

Opvallend in vergelijking met de antwoorden van studenten die zich niet betrokken voelen, is dat de studenten die zich wel betrokken voelen aangeven dat zij wel degelijk het idee hebben dat er met hun input iets gedaan wordt en er om hun input gevraagd wordt.

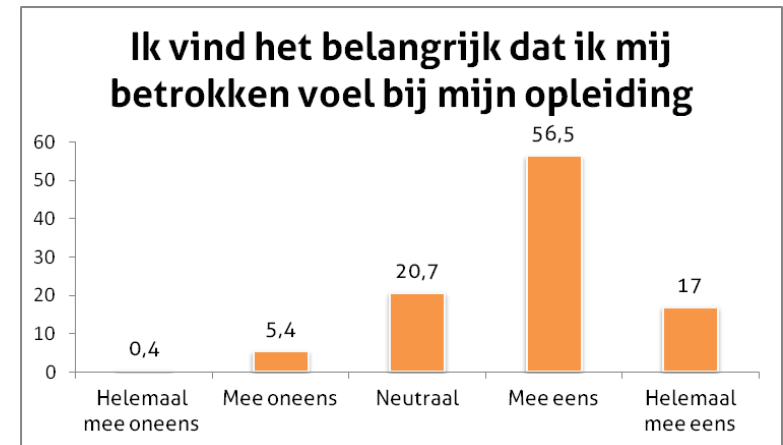
'De docenten zijn oprecht en geïnteresseerd. Hierdoor is het leuk om naar de lessen te gaan. Ook de vakken spreken mij erg aan waardoor de betrokkenheid weer groter is.'

#### ii. Belang van betrokkenheid bij de opleiding

Uit de tweede stelling ('Ik vind het belangrijk dat ik mij betrokken voel bij de opleiding') blijkt opvallend genoeg dat veel studenten het wel degelijk belangrijk vinden om zich betrokken te voelen bij de opleiding. De overgrote meerderheid (73,5%) is het (helemaal) eens met deze stelling (Figuur 2). Hieruit kan opgemaakt worden dat hoewel er een grote groep studenten is die zich graag betrokken wil voelen, zich momenteel niet betrokken voelt.

Uit een analyse van de open vragen blijkt dat veel studenten het belangrijk vinden om betrokken te worden bij hun opleiding. Hierbij zijn de achterliggende redenen op twee verschillende manieren onderbouwd, namelijk academisch en emotioneel.

<sup>4</sup> Significant bij een significantieniveau van  $< 0.05$ . Wanneer een correlatie significant is, houdt dit in dat er een verband is tussen het behoren tot de betreffende groep en de gemeten variabele.



Figuur 2. Belang betrokkenheid bij opleiding

In de eerste plaats noemen de studenten academische redenen. Studenten zeggen dat als zij zich betrokken voelen, ze hierdoor meer motivatie hebben. Deze hogere motivatie leidt volgens hen direct tot betere resultaten, minder verzuim en het voortzetten van de opleiding. Tevens wordt vaak het belang van het verbeteren van de opleiding aangehaald, hetgeen beter bereikt kan worden als studenten zich betrokken voelen. Studenten zien ook een gevolg voor de toekomst en voorbereiding voor hun toekomstige baan.

'Ik vind het wel belangrijk dat ik erbij betrokken ben. Het gaat namelijk over mijn toekomstige carrière en daar wil ik mij zo goed mogelijk op voorbereiden.'

Daarnaast werden ook emotionele redenen genoemd, waarbij de betrokkenheid ervoor zorgt dat de opleiding persoonlijker is. Studenten vinden het belangrijk dat ze met plezier de opleiding volgen en een leuke studententijd hebben, de opleiding is immers een groot onderdeel van hun dagelijks leven. Wanneer studenten zich betrokken voelen, volgen ze met meer plezier de opleiding en voelen ze zich niet slechts het 'zoveelste nummertje'. Hierbij zien veel studenten het als een noodzaak dat ze zich thuis voelen op de opleiding.

Studenten geven aan dat zij zich graag betrokken voelen en daarmee zoveel mogelijk uit hun opleiding halen, niet alleen in academisch maar ook in persoonlijk opzicht.

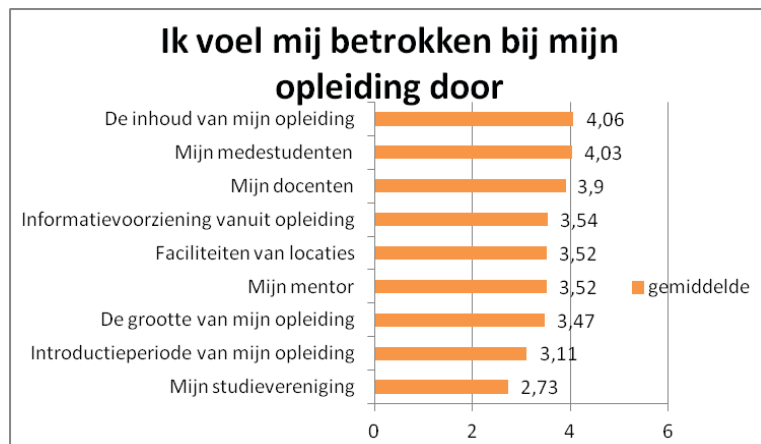
'Wanneer ik mij betrokken voel betekent dit dat ik gemotiveerd ben! En dat zorgt dat ik veel plezier heb in mijn studie en me wil ontwikkelen.'



## B. Factoren die van invloed zijn op opleiding betrokkenheid

Aan de hand van de focusgroepen is een negental factoren aan de studenten voorgelegd in de vorm van de stelling 'Ik voel mij betrokken door ...'. Het gaat hierbij om een vijfpunts Likertschaal, waarbij 1 = 'helemaal oneens', 2 = 'mee oneens', 3 = 'neutraal', 4 = 'mee eens', 5 = 'helemaal mee eens'. Daarnaast was er de optie 'niet van toepassing'.

In onderstaande figuur is het gemiddelde van deze factoren te zien. Hierbij zijn de respondenten die voor de optie 'niet van toepassing' kozen niet meegenomen, aangezien de aangegeven optie niet toepasbaar was op hun situatie.



Figuur 3. Factoren die betrokkenheid bij opleiding bepalen

Studenten geven aan dat de inhoud van de opleiding, de medestudenten en docenten hen meer betrokken doet voelen bij hun opleiding. Daarnaast spelen de informatievoorziening vanuit de opleiding, de faciliteiten van locaties en de mentor een gematigde rol (tussen neutraal en mee eens in) op het gevoel van betrokkenheid. Opmerkelijk is dat veel studenten neutraal staan tegenover de invloed van de introductieperiode van de opleiding op de mate waarin zij zich betrokken voelen; ongeveer één op de tien studenten geeft aan dat de introductieperiode niet van toepassing is (12,2%).

De studievereniging lijkt het minst van invloed te zijn op de betrokkenheid bij de opleiding, waarbij de studenten het neutraal tot oneens zijn met de

stelling. Hierbij is op te merken dat maar 39,9% van de studenten aangeeft dat de optie studievereniging op hen niet van toepassing is, wat betekent dat 60,1% wel lid is van een studievereniging. Dit is niet overeenkomstig met de vertegenwoordiging van studieverenigingen bij opleidingen van de HvA. In realiteit zijn er namelijk veel meer studenten en opleidingen die geen studievereniging hebben. Dit betekent dus dat studenten zonder studievereniging deze vraag ook hebben beantwoord en dit dus logischerwijs resulteert in een lage(re) score. Tevens geeft maar 8,4% van de studenten bij hun achtergrondinformatie aan actief te zijn bij een studievereniging en er is dus geen sprake van een sterke oververtegenwoordiging van studenten die lid zijn van een studievereniging.

Een interessante bevinding is dat bij studenten die actief zijn binnen de studievereniging, de factoren 'introductieperiode' en 'de grootte van de opleiding' een grotere rol spelen in de mate van betrokkenheid bij de opleiding dan bij studenten die niet actief zijn. Bij de overige factoren wordt geen (groot) verschil gevonden tussen actieve en niet actieve studenten.

## C. Suggesties voor advies

Daarnaast werd de volgende vraag aan studenten gesteld: 'Wat zou jouw studie of de HvA kunnen doen en/of verbeteren waardoor jij je meer betrokken voelt bij jouw studie?'. Dit gaf studenten de gelegenheid om suggesties te geven voor het advies. Hierbij hebben studenten enthousiast en met veel aanbevelingen gereageerd. De overgrote meerderheid van deze verbeterpunten is onder te verdelen in zes verschillende categorieën: communicatie, faciliteiten, activiteiten, introductie, persoonlijk contact en studievereniging.

### i. Snellere en duidelijkere communicatie

De meerderheid van de aanbevelingen betreft de communicatie vanuit de opleiding en de HvA. De antwoorden lopen breed uiteen, van het doorgeven van veranderingen in de roosters tot het terugkoppelen van gegeven feedback.

Veel studenten geven aan dat zij niet genoeg betrokken worden bij de opleiding en het gevoel hebben dat er niet geluisterd wordt. Studenten vinden dat er te weinig naar hun mening wordt gevraagd, en dat dit meer zou kunnen door middel van evaluaties en bijvoorbeeld enquêtes. Bovendien mist de meerderheid van de studenten een terugkoppeling, waardoor zij vaak het gevoel hebben dat er niets wordt gedaan met de bestaande evaluaties en zij niet serieus genomen worden. Studenten geven aan meer zeggenschap te willen, iets wat zij nu vaak missen.

Daarnaast is er behoefte aan meer duidelijkheid in de communicatie omtrent deadlines, toetsen, roosters en veranderingen bij de opleiding. Een aangedragen oplossing hiervoor is een nieuwsbrief, waarin alle veranderingen worden doorgegeven. Studenten geven dan ook het volgende aan:\

'Daarnaast is de informatie die je krijgt niet altijd goed of krijg je de informatie niet en moet je er zelf achteraan. Vaak hoor ik de mensen zeggen wanneer er geen informatie gedeeld wordt; 'typisch HvA.'

'Nog meer laten zien dat ze de feedback van de studenten serieus nemen en hier nog meer mee aan de slag gaan. Dat de studie om de studenten heen wordt gebouwd, met als oogpunt wat het beste is voor ons in samenwerking met ons.'

Daarnaast zou meer persoonlijk contact met studieloopbaanbegeleiders (SLB'ers) en docenten de mate van betrokkenheid kunnen vergroten. Studenten verwachten een open houding en bereidheid vanuit docenten en SLB'ers, en zouden graag zien dat zij niet zomaar worden doorverwezen naar de DWLO (Digitale Leer- en Werkomgeving).

Als laatste noemen studenten ook de website (DWLO). Deze wordt nu ervaren als onduidelijk en draagt hierdoor niet bij aan een betere en inzichtelijke communicatie.

### ii. Meer studiefaciliteiten

Een groot deel van de suggesties heeft te maken met de studiefaciliteiten op de HvA. Veel studenten zouden niet alleen meer plekken willen om in stilte te kunnen studeren, maar ook plekken om in groepsverband aan een opdracht te kunnen werken. Studenten geven aan nu vaak in de kantine te moeten werken door het gebrek aan ruimte, wat vaak te rommelig en te rumoerig is. Een respondent geeft dan ook het volgende aan:

'Creëren van meer studieplekken zoals de studielandschappen op de eerste en tweede verdieping. De oude studystore is omgebouwd maar je zit daar meer te kijk dan dat je daar daadwerkelijk prettig kunt studeren. Een andere vormgeving kan daar heel veel verbetering in brengen.'

Tevens geven de studenten aan dat de leerruimtes (en de HvA-gebouwen in hun geheel) aangenamer gemaakt moeten worden. Dit zou ervoor zorgen dat zij langer op de HvA blijven om bijvoorbeeld te studeren en zich hierdoor vervolgens meer betrokken voelen. Enkele studenten gaven ook aan behoefte te hebben aan een stiller ruimte, waar daadwerkelijk rustig geleerd kan worden.

### iii. Gezamenlijke activiteiten

Door de studenten wordt ook aangegeven dat er behoefte is aan meer gezamenlijke leuke activiteiten. Deze kunnen studiegerelateerd zijn maar ook informeel, zoals borrels en uitjes. Hierbij noemen studenten vaak dat dit een taak zou kunnen worden van een studievereniging (zie punt 6). Ook is er behoefte aan educatieve activiteiten, waar het CV mee kan worden versterkt of wat studenten beter voorbereidt op een toekomstige baan. Sommige studenten ervaren hun opleiding als grootschalig en vinden meer leuke en interessante activiteiten hiervoor een oplossing. Door middel van bijvoorbeeld een excursie kunnen zij hun medestudenten meer zien en leren kennen en zo zouden zij zich meer betrokken voelen bij hun opleiding.

'De HVA is een hele grote school en het is onmogelijk om iedereen te leren kennen. Ik vind de events dan ook vaak te groots en massaal. Misschien kleinere events voor bepaalde opleidingen zouden met leuk lijken. Dan kan de inhoud ook worden aangepast op de mensen die komen en zijn het onderwerpen die aansluiten op de studie.'

### iv. Betere introductieperiode

Veel studenten geven aan dat ze een betere introductieperiode willen. Dit geldt niet alleen voor de opleiding, maar ook voor hun specifieke jaar of voor bepaalde vakken. Hierbij is er behoefte aan het beter leren kennen van de medestudenten door middel van leuke maar ook opleidingsgerelateerde activiteiten. Een enkeling heeft geen introductie gehad en dus zelfs geen mogelijkheid om de medestudenten te leren kennen. Een aantal studenten verwijst naar de introductie van de UvA of VU, waarin zij een voorbeeld zien.

'Er is niet een introductie dag waarbij je echt meemaakt wat je allemaal kan doen met je studententijd. De UVA heeft dit wel ... Zorg dat er een echte introductiedag komt op de HVA met papa's en mama's en veel leuke manieren om de verenigingen te leren kennen!'

'De introductiedag had zeker anders gemogen. Een rondleiding door de school, opdrachten en kennismaking met klasgenoten en ook de stad Amsterdam waren leuk en essentieel geweest.'

#### v. Persoonlijk contact

Veel studenten ervaren hun opleiding als grootschalig en hebben meer behoefte aan contact met hun medestudenten, specifiek in periodes waarin weinig onderwijs wordt gegeven, bijvoorbeeld tijdens stageperiodes.

'Ineens ben je fulltime bezig met de stage en hoef je nauwelijks naar school gaan. In deze periode heb ik mij persoonlijk heel erg ver van de opleiding gevoeld. Ook merkte ik dat wanneer ik die ene dag in de week voor een korte intervisie op school kwam, ik hier erg blij mee was. Eindelijk de docenten weer zien en mijn medestudenten, doordat er zo'n grote kloof ontstaat in dat jaar. Wat de studie kan doen om dit te verbeteren is om meer contactmomenten in te roosteren. En ook door de studieloopbaan begeleiders meer contact te laten opnemen met de studenten, met het idee erachter van: 'wij zijn jullie niet vergeten en trek aan de bel wanneer dat nodig is!''.'

In enkele gevallen wordt de behoefte aan persoonlijk contact verklaard uit het feit dat de opleiding over verschillende gebouwen verspreid is; dit is volgens studenten nadelig voor het onderhouden van contact met anderen. Ook wordt er veel gesproken over meer contact met de docenten en mentoren, zowel wat betreft studietrajectbegeleiding als informeel contact (bijvoorbeeld bij een borrel).

'Docenten en mentoren mogen meer geïnteresseerd zijn. Niet alleen in de lesstof maar ook in de leerling zelf. Ik heb zeer vaak het gevoel dat ik maar een nummertje ben.'

#### vi. Faciliteren van studievereniging

De laatste suggestie die regelmatig werd gegeven is het verbeteren van, een grotere rol laten spelen of zelfs het opzetten van een studievereniging. Daarnaast werd de studievereniging veelal voorgedragen als oplossing voor het vergroten van contact met de medestudenten en het invullen van de behoefte naar gezamenlijke activiteiten.

'De HvA zou meer in studieverenigingen kunnen investeren, zodat het aantrekkelijker is voor studenten om zich hierbij aan te sluiten. Doordat medestudenten elkaar meer opzoeken bij studieverenigingen, is de kans groot dat studenten zich meer betrokken voelen bij hun studie.'

## D. Deelconclusie

Een kleine meerderheid van de studenten voelt zich betrokken bij hun opleiding (56,6%). Een relatief groot percentage vindt het echter wel belangrijk om zich betrokken te voelen bij de opleiding (73,3%). Dit impliceert dat een relatief grote groep die zich momenteel niet betrokken voelt bij de opleiding dit wel zou willen. Studenten vinden het belangrijk om zich betrokken te voelen bij hun opleiding, om academische en emotionele redenen. Een gevoel van betrokkenheid betekent voor studenten meer motivatie, waardoor betere schoolresultaten kunnen worden behaald en het studentenleven als plezieriger wordt ervaren.

Studenten geven aan dat voornamelijk de inhoud van de opleiding, de medestudenten en de docenten voor een groter gevoel van betrokkenheid zorgen, met andere woorden: de factoren die dicht bij de student staan.

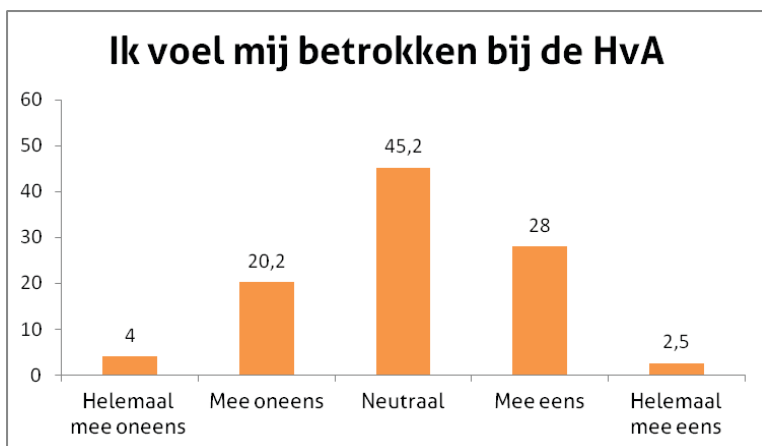
Studenten geven als grootste verbeterpunt voor het vergroten van de betrokkenheid bij de opleiding dan ook op dat er sneller en duidelijker gecommuniceerd moet worden door zowel de opleiding als de HvA. Daarnaast moeten er meer studiefaciliteiten worden gecreëerd waar zowel in stilte als in groepsverband kan worden gewerkt. Verder is er baat bij meer gezamenlijke activiteiten die leuk maar ook educatief mogen zijn. Dat er meer behoefte is aan gezamenlijke activiteiten is ook zichtbaar in de wens om een betere introductieperiode waarbij de studenten elkaar goed leren kennen. Doordat veel opleidingen groot zijn, wordt persoonlijk contact ook aangehaald als verbeterpunt. Als laatste raden studenten het faciliteren van studieverenigingen aan, waardoor zij meer contact kunnen leggen met medestudenten.

## 4. BETROKKENHEID BIJ DE HVA

### A. De mate van HvA betrokkenheid

#### i. Betrokken bij de HvA

In dit hoofdstuk ligt de focus op het tweede deel van het onderzoek: de mate van betrokkenheid bij de HvA, en de factoren die deze betrokkenheid beïnvloeden. Er zijn opnieuw twee stellingen voorgelegd aan de studenten, waarbij zij op een vijfpunts Likertschaal konden aangeven in hoeverre zij het eens zijn met de stelling. Figuur 4 laat zien dat 30,5% van de studenten het (helemaal) eens is met de stelling met de eerste stelling 'Ik voel mij betrokken bij de HvA'. In vergelijking met de groep die zich betrokken voelt bij de opleiding is de groep die zich betrokken voelt bij de HvA dus veel kleiner. Daarnaast voelt 20,6% van de studenten zich niet betrokken bij de HvA. Er zijn dus bijna twee keer zoveel studenten die zich niet betrokken voelen bij de HvA als studenten die zich betrokken voelen bij de opleiding.



Figuur 4. betrokkenheid bij HvA

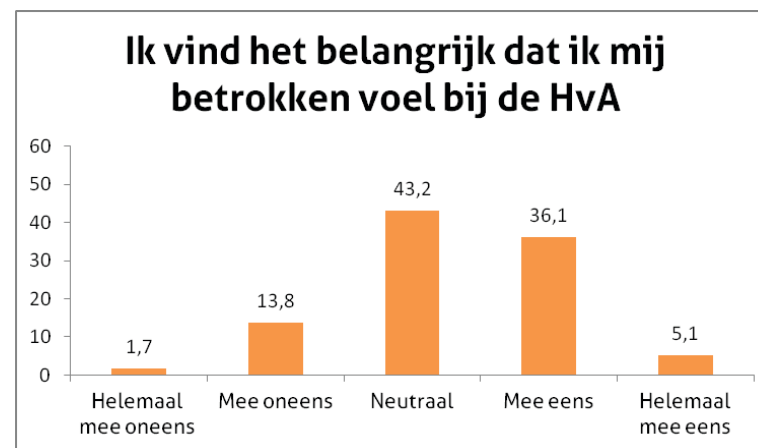
Studenten die het belangrijk vinden om zich betrokken te voelen bij de HvA geven veelal dezelfde redenen als studenten die zich betrokken voelen bij hun opleiding. Deze redenen zijn wederom op te splitsen in emotionele en academische redenen. Zo wordt er opnieuw aangehaald dat het belangrijk is je betrokken bij de HvA te voelen omdat studenten zo met meer plezier en motivatie hun opleiding volgen.

Een enkele keer wordt aangegeven dat het ook belangrijk is dat men zich betrokken voelt omdat de HvA voor een netwerk kan zorgen. Daarnaast wordt ook aangegeven dat de HvA de plek is waar studenten veel tijd spenderen; een groot gedeelte van de week, voor vier jaar van hun leven. Studenten willen dan ook graag deel uitmaken van en trots kunnen zijn op de school, of zelfs een vertegenwoordiger van de school kunnen zijn.

*'Ik denk dat betrokkenheid bij de studie belangrijker is, maar ik denk ook dat het belangrijk is om je op je plaats te voelen binnen de HvA. Ik denk dat wanneer je je niet of nauwelijks betrokken voelt bij de HvA, je minder zin hebt om naar school te gaan, waardoor je motivatie vermindert.'*

#### ii. Belang van HvA betrokkenheid

Niet alleen voelt een kleinere groep zich betrokken bij de HvA dan bij de opleiding, ook is de groep die dit belangrijk vindt kleiner, zo blijkt bij de analyse van de tweede stelling. 41,1% van de studenten is het (helemaal) eens met de stelling 'Ik vind het belangrijk dat ik mij betrokken voel bij de HvA'. Hoewel er nog steeds een verschil is tussen het aantal studenten dat zich betrokken voelt en het aantal studenten dat deze betrokkenheid belangrijk vindt, is dit verschil nu nog maar 10,6%. Studenten voelen zich dus niet alleen meer betrokken bij hun opleiding dan bij de HvA, maar vinden het ook minder belangrijk om zich bij de HvA betrokken te voelen.

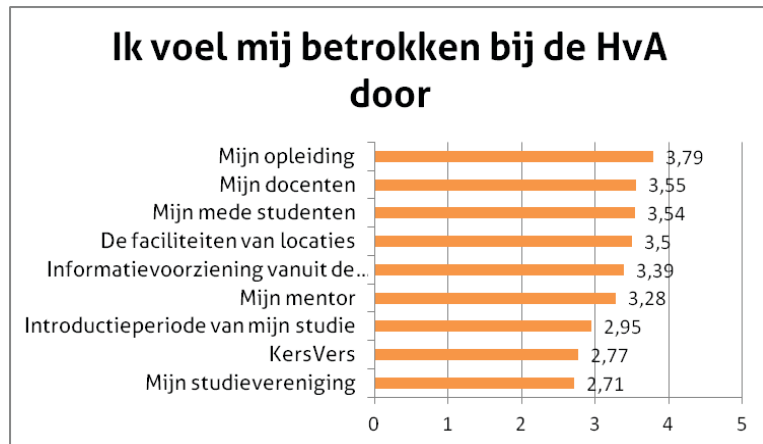


Figuur 5. Belang van betrokkenheid HvA

## B. Factoren die van invloed zijn op HvA-betrokkenheid

Aan de hand van de focusgroepen is een negental factoren aan de studenten voorgelegd in de vorm van de stelling 'Ik voel mij betrokken bij de HvA door...'. Het gaat hierbij om een vijfpunts Likertschaal, waarbij 1 = 'helemaal oneens', 2 = 'mee oneens', 3 = 'neutraal', 4 = 'mee eens', 5 = 'helemaal mee eens'. Daarnaast was er de optie 'niet van toepassing'.

In onderstaande figuur is het gemiddelde van elk van deze factoren te zien. Hierbij zijn de studenten die voor de optie 'niet van toepassing' kozen niet meegenomen, aangezien de aangegeven optie niet toepasbaar was op hun situatie. In de vergelijking tussen de betrokkenheid bij de opleiding en de HvA zijn echter wel de percentages 'niet van toepassing' vergeleken. Hieruit kwam naar voren dat er vaak geen of een klein is tussen de twee en dit dus geen effect heeft op de analyse.



Figuur 6. Factoren die betrokkenheid bij HvA bepalen

Opvallend is dat de opleiding de belangrijkste factor is in de mate waarin studenten zich betrokken voelen bij de HvA.<sup>5</sup> Naast de opleiding geven studenten aan dat voornamelijk de docenten, medestudenten, faciliteiten van de locaties en de mentor zorgen voor meer betrokkenheid bij de HvA. Deze factoren spelen echter maar een gematigde rol (gemiddelde ligt tussen 'neutraal' en 'mee eens').

<sup>5</sup> Dit bleek ook uit het onderzoek van de HvA onder alumni, waaruit naar voren kwam dat betrokkenheid van alumni vooral voortkomt uit de algemene tevredenheid dan wel ontevredenheid over de opleiding (HvA, 2013).

Bij de laagst scorende factoren ligt het gemiddelde tussen 'mee oneens' en 'neutraal'. Dat de studievereniging laag scoort is overeenkomstig met de uitkomst van het gevoel van betrokkenheid bij de opleiding (zie voorgaande hoofdstuk) en kan dan ook op dezelfde manier worden verklaard: studenten zonder studievereniging lijken niet voor de optie 'niet van toepassing' te kiezen, waardoor de studievereniging relatief laag scoort. Dit kwam ook naar voren in de suggesties die studenten aangeven om betrokkenheid te verbeteren, waarbij wordt gesuggereerd om juist de studievereniging te faciliteren. Dit heeft volgens studenten namelijk veel potentieel om het gevoel van betrokkenheid te vergroten.

Daarnaast scoort ook KersVers (de algemene introductie georganiseerd door ASVA) relatief laag. Uit de open vraag blijkt dat studenten de kwaliteit van KersVers laag vinden en van mening zijn dat deze verbeterd kan worden. Daarnaast gaf 26,4% van de studenten aan dat KersVers niet van toepassing was en dat zij dit evenement niet bezocht hebben.

Een interessante bevinding is dat bij studenten die actief zijn bij een studievereniging, de introductieperiode, KersVers en de informatievoorziening een grotere rol spelen in de mate van betrokkenheid bij de HvA dan bij studenten die niet actief zijn.

## C. Suggesties voor advies

Ook wat betreft studentenbetrokkenheid bij de HvA is gevraagd wat de HvA zou kunnen doen en/of verbeteren om studenten meer bij de HvA te betrekken. Opvallend is dat veel studenten deze vraag niet hebben beantwoord, geen suggesties hadden, of dezelfde suggestie hadden als bij de suggesties voor verbetering van de betrokkenheid van de opleiding. Er werd meermaals genoemd dat studenten niet de noodzaak of waarde zagen van betrokken voelen bij de HvA.

*'Ik heb geen behoefte aan meer betrokkenheid van de HvA ik vind de betrokkenheid van mijn opleiding belangrijker'*

Toch is er een zevental thema's te onderscheiden voor verbetering, welke deels overlappen met de suggesties voor de betrokkenheid bij de opleiding. De thema's zijn activiteiten, communicatie, persoonlijk contact, introductie, coöperatie opleidingen, meer inspraak en faciliteiten.

### i. Gezamenlijke activiteiten

Net zoals bij de suggesties om betrokkenheid bij de opleiding te vergroten, komt ook hier het thema gezamenlijke activiteiten weer terug. In tegenstel-

ling tot kleinschalige activiteiten om betrokkenheid bij de opleiding te vergroten, zouden studenten hierbij juist graag grootschalige activiteiten willen zien waarbij de gehele HvA wordt betrokken. De suggesties voor gezamenlijke activiteiten kwamen wederom neer op het organiseren van meer leuke, maar ook leerzame activiteiten, het hele jaar door. Dit geeft studenten de mogelijkheid om ook studenten van andere studies te leren kennen. De suggesties varieerden dan ook van sportdagen (met andere hogescholen), feesten en (ski)vakanties, tot aan vakken die voor alle HvA-opleidingen toegankelijk zijn, congressen, en gastcolleges.

*'Wellicht gezamenlijke activiteiten organiseren. Nu maak ik alleen kennis met mijn eigen opleiding van het jaar waar ik in zit.'*

### ii. Meer en duidelijkere communicatie

Wederom halen veel studenten de communicatie van de HvA aan als verbeterpunt, waarbij het ook hier met name gaat om opleidingsspecifieke informatie. Veel studenten zouden graag vaker via de website van de HvA of via een persoonlijke email op de hoogte worden gehouden van activiteiten, veranderingen zoals de klasindeling, belangrijke data in de vorm van een jaarplanning en het rooster.

*'Doelgericht bepaalde groepen in de HVA uitnodigen voor specifieke activiteiten. Niet alleen via de website, ook via docenten en meer individuele email in plaats van algemene email. Ik zou me meer persoonlijk willen voelen aangesproken. Meer stimuleren te participeren in activiteiten.'*

### iii. Persoonlijk contact

Ook hier wordt persoonlijk contact genoemd als een middel om studenten meer te betrekken, ditmaal bij de HvA. Veel studenten geven aan dat ze de HvA als erg massaal te ervaren en behoefte hebben aan een meer persoonlijke benadering en intiemere sfeer. Sommige studenten ervaren de HvA als een commercieel bedrijf of onderwijsfabriek. Er is dus meer behoefte aan persoonlijk contact, maar ook meer contact tussen de opleidingen en tussen de opleiding en de HvA.

*'Meer face to face contact met de studenten. Aandacht is denk ik de sleutel, zodat studenten zich serieus genomen voelen.'*

### iv. Beter introductieperiode

Ook voor het verbeteren van het gevoel van betrokkenheid bij de HvA suggereren de studenten om de introductieperiode te verbeteren. Er wordt door studenten gezegd dat er een voorbeeld genomen moet worden aan de introductieweken van de VU en UvA, omdat deze studenten de stad en de instellingen laten leren kennen. Verder vinden ze het ook belangrijk een goede introductie op (de visie van) de HvA, de opleiding en het gebouw te krijgen.

*'KersVers stelt natuurlijk niks voor. Introduceer studenten écht in Amsterdam en het studentenleven dat je kunt leven als je studeert aan de HvA. Laat hen kennismaken met alle studentenvoorzieningen die de HvA en Amsterdam te bieden hebben. Een Intreeweek als wat de UvA heeft, speelt hier veel beter op in.'*

### v. Meer coöperatie tussen opleidingen

Het vergroten van de samenwerking tussen opleidingen, en het mengen van opleidingen in gebouwen en ruimtes zou volgens studenten bijdragen aan het gevoel van betrokkenheid bij de HvA. Daarnaast wordt er door studenten aangegeven dat de opleidingen momenteel allemaal erg op zichzelf gericht zijn.

*'Ik denk dat het al zal helpen als studenten weten hoeveel verschillende studies er zijn en zo meer zien dan enkel hun eigen opleiding of domein.'*

*'Duidelijker zijn in wat de HvA is en wat alle domeinen en studies met elkaar verbind. Het zijn nu meer eilandjes met een overkoepelende naam. Misschien ook meer evenementen en kruisbestuivingen tussen domeinen en studies, waardoor het 'grote' plaatje logischer wordt.'*

### vi. Meer inspraak

Studenten hebben het gevoel dat er niet naar hen geluisterd wordt. Ze zijn van mening dat er meer met de studenten moet worden overlegd en er beter moet worden geluisterd naar de suggesties van studenten. Niet alleen naar de suggesties van studenten die in de medezeggenschapsraad zitten, maar naar die van alle studenten zou moeten worden geluisterd door middel van enquêtes of polls.

*'Meer inbreng van de studenten bij de inrichting van de opleiding. Studenten het gevoel geven dat ze ook echt inbreng hebben. Dat er met de feedback die gegeven wordt ook echt wat wordt gedaan.'*

### vii. Meer studiefaciliteiten

Net zoals bij betrokkenheid met de opleiding, worden ook hier betere leer-ruimtes genoemd om de mate waarin studenten zich betrokken voelen te verbeteren. Studenten willen voornamelijk meer maar ook beter ingerichte studieruimtes, waar ze alleen kunnen studeren of met andere studenten kunnen samenwerken.

*'Meer ruimtes waar je lekker kunt zitten en kunt leren. De stiller ruimte in de bieb is op zich fijn, maar ik zou ook nog een extra ruimte willen waar je samen met je medestudenten rustig kan overleggen over groepsprojecten.'*

## D. Deelconclusie

In vergelijking met het aantal studenten dat zich wel betrokken voelt bij de opleiding, is de groep die zich betrokken voelt bij de HvA veel kleiner (20,5%). Daarnaast voelt 20,6% zich niet betrokken bij de HvA, dit is bijna dubbel zo veel als het aantal studenten dat zich niet betrokken voelt bij de opleiding. Studenten die zich betrokken voelen, geven veelal dezelfde redenen voor het belang van betrokkenheid bij de HvA als bij hun opleiding, redenen van emotionele en academische aard. Studenten vinden het over het algemeen ook minder belangrijk om zich bij de HvA betrokken te voelen (41,1%) dan bij de opleiding.

Opvallend is dat de opleiding de meest beïnvloedende factor is op de mate waarin studenten zich betrokken voelen bij de HvA. Daarnaast geven studenten aan dat voornamelijk de docenten, medestudenten, faciliteiten van de locaties en de mentor zorgen voor meer betrokkenheid bij de HvA.

De suggesties voor verbetering van de betrokkenheid bij de HvA waren geringer dan voor de studie, waarbij veel studenten geen suggesties hadden of dezelfde suggesties deden als bij de verbetering van de betrokkenheid van de studie. Toch zijn er een zevental thema's te onderscheiden voor verbetering, welke deels overlappen met de suggesties voor de betrokkenheid bij de opleiding. Het meest gesuggereerd is het organiseren van meer gezamenlijke leerzame en/of leuke activiteiten waarbij studenten andere (studenten van andere) studies leren kennen. Daarnaast komt ook weer de wens tot meer en duidelijkere communicatie naar voren. Als derde suggestie voor verbetering wordt meer persoonlijk contact genoemd, zodat de sfeer beter wordt. Nogmaals noemen de studenten een betere introductieperiode genoemd, waarbij er een voorbeeld wordt genomen aan de introductieweken van de universiteiten in Amsterdam. Ook vragen de studenten om meer coöperatie tussen opleidingen, via werkruimtes of projecten. Daarnaast vragen studenten om meer inspraak en het verbeteren van leerruimtes.

## 5. CONCLUSIE EN ADVIES

### A. Conclusie

In het onderzoek is er een duidelijk verschil te zien tussen de mate waarin studenten zich betrokken voelen bij hun opleiding en de mate waarin ze zich betrokken voelen bij de HvA. Studenten voelen zich niet alleen meer betrokken bij de opleiding dan bij de HvA, maar vinden deze betrokkenheid ook belangrijker.

Wat betreft betrokkenheid is er nog een grote inhaalslag te maken. Zo voelt bijna de helft van de studenten zich niet betrokken bij hun opleiding (en nog meer voelen zich niet verbonden met de HvA). Misschien nog wel interessanter is dat één op de vijf studenten zich niet betrokken voelt met de opleiding, maar dit wel belangrijk vindt. Kortom: veel studenten voelen zich niet betrokken met de opleiding en in een nog grotere mate niet met de HvA, terwijl zij dit wel willen. Als er gekeken wordt naar eerder onderzoek, is betrokkenheid niet alleen van belang voor een plezierig studentenleven maar kan het ook een aanzienlijk positief effect hebben op de studieresultaten.

De redenen waarom studenten zich betrokken willen voelen bij de HvA en de opleiding zijn emotioneel en academisch van aard. Dit komt overeen met het theoretische raamwerk van dit onderzoek. Studenten zien hun opleiding en de HvA als een belangrijk onderdeel van hun leven, en betrokkenheid zorgt ervoor dat ze meer plezier hebben in hun opleiding en zich thuis voelen op de HvA. Daarnaast geven studenten aan dat wanneer zij zich betrokken voelen, zij waarschijnlijk betere resultaten behalen en minder snel zullen stoppen met hun opleiding. Zoals eerder werd aangegeven, zien studenten minder de waarde in van een hoge mate van betrokkenheid bij de HvA dan bij de opleiding. Wel gaven enkele studenten aan dat zij graag trots willen zijn op de organisatie waar ze hun opleiding volgen.

Studenten geven aan dat voornamelijk de inhoud van de opleiding, de medestudenten en de docenten voor betrokkenheid zorgen. Hierbij valt op dat deze factoren tevens de factoren zijn die het dichtst bij de student staan. De belangrijkste factor in de mate van betrokkenheid bij de HvA is de opleiding die studenten volgen. Daarnaast zorgen ook de docenten en medestudenten voor meer betrokkenheid, maar ook de faciliteiten van locaties en de mentor hebben invloed op de betrokkenheid van de student. Daarnaast blijkt dat studenten die actief zijn bij de medezeggenschap of hun studievereniging zich ook meer betrokken voelen.

### B. Advies

Uit het onderzoek is op te maken dat studenten vooral de mate waarin ze betrokken zijn bij de opleiding belangrijk vinden en zich ook daadwerkelijk het meest betrokken voelen bij de opleiding. Naar aanleiding van deze twee conclusies wordt dan ook geadviseerd om te focussen op de betrokkenheid bij de opleiding, omdat deze betrokkenheid vervolgens ook een positief effect heeft op de mate waarin studenten zich betrokken voelen bij de HvA.

Hoewel het onderzoek heeft uitgewezen dat er veel verschil zit tussen de twee types van betrokkenheid, overlappen de twee wel degelijk. Dit is met name terug te zien in de suggesties van studenten hoe deze betrokkenheid met de opleiding en de HvA te verbeteren is. Wat betreft deze suggesties zijn er maar liefst zes overlappende thema's te onderscheiden. Deze thema's zullen we hieronder kort herhalen.

De eerste suggestie, die het vaakst werd genoemd door studenten, is het verbeteren van de communicatie van de HvA en opleiding richting de student. Dit loopt breed uiteen van het terugkoppelen van gegeven feedback tot het sneller doorgeven van roosterwijzigingen. In het algemeen willen studenten vooral graag dat er niet alleen duidelijker, maar ook meer en sneller wordt gecommuniceerd.

De tweede suggestie betreft is het creëren van meer studiefaciliteiten, niet alleen om gezamenlijk te kunnen werken, maar ook om werken in stilte te kunnen faciliteren. Studenten ervaren nu vaak dat veel plekken bezet zijn en blijven daardoor niet langer in hun gebouw om aan opdrachten of projecten te werken.

Ten derde wordt ook het organiseren van interessante en/of leuke activiteiten gesuggereerd. Hierbij gaat het bij de betrokkenheid bij de HvA vaak over grote activiteiten voor de gehele HvA, zodat studenten bijvoorbeeld (studenten van de) verschillende opleidingen kunnen leren kennen. Daarentegen worden bij de betrokkenheid bij de opleiding vaker kleinschaligere activiteiten gesuggereerd waarbij de verschillende jaren van een opleiding elkaar kunnen ontmoeten.

Ook wordt meer persoonlijk contact veel genoemd als verbeterpunt, bij zowel de betrokkenheid bij de opleiding als bij de HvA. Bij een aantal opleidingen, en nog vaker bij de HvA als geheel, ervaren de studenten de opleiding of organisatie als te groot. Meer persoonlijk contact met de medestudenten maar zeker ook met een mentor of docenten geeft studenten het gevoel niet alleen het 'zoveelste nummertje' te zijn.



De laatste suggestie die zowel bij de betrokkenheid van de opleiding als de HvA wordt gedaan, is dat studenten graag een betere introductieperiode willen hebben van zowel hun opleiding als van de HvA. In deze introductieperiode willen studenten hun medestudenten, de instelling maar ook de stad Amsterdam graag op een leuke manier beter leren kennen. Hierbij worden de introductieweken van de Amsterdamse universiteiten als voorbeeld genoemd.

Daarnaast is er nog een suggestie specifiek voor het verbeteren van de betrokkenheid bij de opleiding, namelijk het faciliteren van een studievereniging. Studenten geven aan dat zij de studievereniging zien als middel om bijvoorbeeld leuke en leerzame activiteiten te organiseren, en zo meer in contact te komen met andere studenten.

Ook waren er twee specifieke suggesties voor het verbeteren van de betrokkenheid bij de HvA. De eerste suggestie heeft te maken met meer samenwerking tussen opleidingen, de tweede met meer inspraak voor studenten (ook voor degene die niet in de studentenraad zitten).

Concluderend kan worden gezegd dat dit onderzoek heeft aangetoond dat er nog veel studenten zijn die zich graag meer betrokken willen voelen bij de HvA en in nog grotere mate bij hun opleiding. Met de gegeven suggesties hoopt het ASVA Onderzoeksbureau enkele handvaten aan te reiken om het gevoel van betrokkenheid bij de opleiding en de HvA in de toekomst te vergroten.

## 6. BESTUURSAANBEVELING

De meerderheid van de Amsterdamse studenten studeert aan de Hogeschool van Amsterdam (HvA). Binnen de brede doelgroep waarvan de ASVA studentenunie de belangen vertegenwoordigt, zijn de HvA-studenten een groot en belangrijk aandeel. Om iets te kunnen betekenen voor deze doelgroep, is het essentieel om te weten wat er onder deze studenten speelt. Maar ook om elkaar wederzijds te kunnen bereiken, elkaar te kunnen verbinden en om hier op een geschikte manier op in te spelen. Betrokkenheid is hier een sleutelbegrip voor. Waar het voorheen slechts ging om het volgen en toetsen van vakken, worden HvA-studenten tegenwoordig gestimuleerd om meer uit hun studie te halen en breder betrokken te zijn bij hun onderwijs. Het bleek vaak lastig om studenten betrokken te krijgen en het was een onderwerp dat in elk overleg of gesprek met studenten terug leek te komen. Zo ontstonden werkgroepen als Student Engagement en de afdeling Participatie HvA. Het streven is dat studenten geactiveerd worden om deel uit te maken van opleidingscommissies of andere vormen van medezeggenschap of het actieve studentenleven door aangesloten te zijn bij studie- of studentenverenigingen.

Is een verminderde betrokkenheid juist het gevolg van bepaald beleid dat gevoerd wordt, is het een oorzaak, of moeten we het juist zien als een start waarmee we een nieuwe weg in kunnen slaan? Een grote betrokkenheid bij het onderwijs vergroot de motivatie, wat effect heeft op het succes en hoe studenten hun studietijd ervaren, blijkt uit dit onderzoek. Een grote betrokkenheid creëert een academische community waarbij zowel persoonlijke als academische ontwikkeling er op vooruitgaat. Het zorgt voor een thuisgevoel, het bereidt studenten beter voor op hetgeen na hun studietijd en het heeft effect op het succes van hun studie en daarmee op het uitvalspercentage. Daarom zijn de uitkomsten van dit onderzoek waardevol. Een relatief grote groep studenten op de HvA voelt zich momenteel niet betrokken bij de opleiding, terwijl zij dit wel zouden willen. Dat is zorgelijk. Aangegeven wordt dat vooral de inhoud van de opleiding en medestudenten en docenten voor een groter gevoel van betrokkenheid zorgen. De factoren die dicht bij de student staan. Er moet daarom in acht genomen worden dat de betrokkenheid bij de opleiding de focus krijgt. Ongetwijfeld zal de betrokkenheid bij de onderwijsinstelling volgen.

ASVA ziet een essentiële rol van studieverenigingen en opleidingscommissies. Juist zij staan dicht bij studenten en kunnen (mede)studenten en docenten verbinden. Verbeterpunten volgens HvA-studenten die dit onderzoek

aandraagt, zouden gerealiseerd kunnen worden door studieverenigingen en opleidingscommissies te versterken: communicatie, gezamenlijke leuke en educatieve activiteiten, betere introductieperiodes, persoonlijk contact en interactie tussen verschillende vakgebieden en jaarlagen. Er valt nog veel te winnen op het gebied van het realiseren en professionaliseren van studieverenigingen op de HvA. In korte tijd heeft ASVA geholpen om het aantal studieverenigingen op de HvA te verdriedubbelen, maar nog lang niet elke opleiding heeft een studievereniging. Daarnaast zal ASVA de aanbevelingen en knelpunten die dit onderzoek naar boven brengt onder de aandacht brengen van beleidsmedewerkers van de HvA. ASVA zal betrokken zijn bij werkgroepen die over studentbetrokkenheid gaan, zal trainingen verzorgen voor actieve studenten en zal met name studieverenigingen zo veel mogelijk faciliteren in het opzetten en groeien. Het zal tijd nodig hebben, maar een stap in de goede richting is gezet.

**Annelieke Müller**

Penningmeester ASVA studentenunie 16|17

## 7. LITERATUURLIJST

Carini, R. M., Kuh, G.D. & Klein, S. P. (2006). Student Engagement and Student Learning: Testing the Linkages. *Research in Higher Education*, 47(1), 1-32

Hogeschool van Amsterdam. (2013). *Binding tussen alumni en het faculteit Economie & Management van de Hogeschool van Amsterdam: Een onderzoek naar welke factoren invloed hebben op de binding die alumni ervaren met het faculteit Economie en Management van de Hogeschool van Amsterdam en op welke manier deze binding verhoogd kan worden*. Adviesrapport

Meyer, J., & Allen, N. (1997). *Commitment in the workplace: theory, research, and application*. Thousand Oaks: Sage Publications

Prins, J. (1997). *Studie-uitval in het wetenschappelijk onderwijs: Studentkenmerken en opleidingskenmerken als verklaring voor studie-uitval*. Academisch proefschrift, Nijmegen University Press

Strikkers, H. (2016). Studieverenigingen moeten bekender worden op de HvA. *Folia*. Verkregen op 18 januari 2016, van <http://www.folia.nl/actueel/98873/studieverenigingen-moeten-bekenderworden-%20%09binnen-de-hva>

Wolff, R.P. (2013) *Presteren op vreemde bodem: Een onderzoek naar sociale hulpbronnen en de leeromgeving als studiesuccesfactoren voor niet-westerse allochtone studenten in het Nederlandse hoger onderwijs*. Academisch proefschrift, Amsterdam Institute for Social Science Research

# PUBLICATIES VAN HET ASVA ONDERZOEKSBUREAU

## *Laatst gepubliceerde onderzoeken*

Student Engagement: Een onderzoek naar de mate waarin studenten zich betrokken voelen bij de HvA	2017
Opleidingscommissies aan de Universiteit van Amsterdam: Een knelpuntanalyse	2016
Diversiteitsbeleid: een overbodig kwaad of een noodzakelijke stap vooruit?	2016
Alles is mooi: een onderzoek naar ecstasygebruik onder studenten	2016
Van Binnenstad naar Stadscampus: een onderzoek naar de communicatie rondom de verhuizing naar het Roeterseiland	2015
Bekend maar onbemind: de moeizame betrokkenheid van studenten bij hun studentenraad	2015
Medezeggenschap op de HvA: een onderzoek naar de domeinraden	2014
Student(en)Tijd: Over planning, drukte en tijd van studenten.	2013
Lang of sociaal: Hoe studenten hun kansen inschatten onder de financiële maatregelen.	2012
Als ik later groot ben: Het arbeidsmarktperspectief van de studenten van vier opleidingen.	2012
Studentenhuisvesting in Amsterdam	2012
10 jaar BaMa: succes of mislukking?	2012
Tweede studie: de investering waard?	2012
<b>Over de HvA</b>	
Medezeggenschap op de HvA: een onderzoek naar de domeinraden	2014
Studentenhulpverlening aan de HvA	2009
Wie is de HvA student?	2007

## *Over studenteninspraak*

Bekend maar onbemind: de moeizame betrokkenheid van studenten bij hun studentenraad	2015
De student stemt: Gemeenteraadsverkiezingenonderzoek 2010	2010
Reflecteren op ASVA. Ledenonderzoek & bekendheidsonderzoek HvA	2009
Verkiezingenonderzoek 2006. Politieke voorkeuren van de UvA-student	2007
Faciliteitenonderzoek studieverenigingen	2006
Opkomst of afgang? Niet-stemmers over de Studentenraadverkiezingen mei 2005	2005
ASVA studentenunie in perspectief. Een beeld van de toekomst	2004
Macht en inspraak. Een onderzoek naar de stand van zaken binnen de Amsterdamse medezeggenschap	2002
Tussen Wal en Schip. Een onderzoek naar het functioneren van Opleidingscommissies en studentleden	2000
<b>Over onderwijsvoorzieningen</b>	
Responsmeter	2008
Studentassistentschap-plaatsen aan de UvA	2008
Over het kastje en de muur. Een inventarisatie van problemen bij inschrijvingen	2006
In den Vreemde. Een onderzoek naar de faciliteiten voor uitwisselingsstudenten aan de UvA	2004
Faciliteiten voor studenten. Een onderzoek naar computers, kopieerapparaten, studie- en collegezalen aan de UvA	2004
'Onderwijs.nl'? Een onderzoek naar ICT in het onderwijs aan de UvA	2001
Evaluaties Geëvalueerd. Het grote evaluatie onderzoek	2000
Studenten over studieadviseurs, studieadviseurs over studenten	1999

**Over de organisatie van onderwijs**

Honoursprogramma's: excellentie aan de UvA	2009
Studieloopbaanbegeleiding: Ambities en Praktijk	2009
Schakelprogramma's. Brug of Kloof tussen bachelor en master	2008
Panelonderzoek toponderwijs	2006
Cum Laude langs de meetlat	2005
Tussen droom en daad. Bachelor-Master op de UvA: flexibiliteit en internationale vergelijkbaarheid	2003
Fiducie in de fusie? Een onderzoek naar de fusie tussen HvA en UvA	2002
Twee fases, één gedachte? Het grote Bachelor-Master Handboek	2000
De Academische Uitdaging	2000

**Over studiekosten en wonen**

Studieschuld	2011
Rapport studentenhuysvestiging Amsterdam	2007
Studiekostenonderzoek	2007
Rapport Studentenhuisvesting in Amsterdam	2001
Kostenposten. Moet de UvA-student teveel geld uitgeven aan zijn studie?	1999
IBG en GBA. Een gevaarlijk koppel	1998

**Overig**

13 jaar onderzoeksbureau	2011
--------------------------	------

De Toekomst van Foliavana	2011
International & Dutch: In Touch?	2011
De Actieve Student	2010
Student op de Sofa. Onderzoek naar de Studentepsycholoog	2010
Student & Homo: acceptatie in het Amsterdamse studentenleven	2009

## COLOFON

<i>Onderzoek</i>	Lisanne Wichgers, Iris van de Doelen
<i>Eindredactie</i>	Pablo Kamsteeg
<i>Vormgeving</i>	Tom Bekkers
<i>Uitgave</i>	ASVA studentenunie, Amsterdam 2016
<i>Contact</i>	Nieuwe Achtergracht 170 1018 WV Amsterdam  www.asva.nl info@asva.nl (020) 622 57 71

▶ **ASVA.NL**

